

Beszámoló a Hosszúhetényi Tájháza 2016. évi munkájáról

Programok, rendezvények:

Húsvéti játszóház

Március 19-én, a húsvéti játszóházzal kezdődött a Hosszúhetényi Tájháza programsorozata. A Nagycsaládos Egyesület és a Gyalogút Alapítvány együttműködésével valósult meg a program. Kézműves foglalkozások (gyertyamártás, tojás berzselés, ajtódísz és gyurma kosárcák készítése), játékos ügyességi feladatok és patkókalács sütés mellett a helyi kézművesek árulták portékáikat a rendezvényen. Sok gyereket csalt a program a tájház portájára, közel 100 vendég fordult meg a délután folyamán. Köszönjük a segítőknek a közreműködést.

Tájházak Napja : Állati jó 7 próba a tájházban...

Április 23-án délután 1 órától, „Állati jó 7 próbára vártuk a gyerekeket a tájházhoz. A program bevezetőjeként, egy mesét kellett elolvasni, melyet Szegleti Orsolya írt, a Szent György napi alkalomhoz. A mese története az állatokat és őrzőiket mutatta be a mese varázslatos világával, melynek címe - A hetényi falubíró 5 szép leánya. Miután a gyerekek elolvasták a mesét, pecsétgyűjtő füzetükkel mehettek állomásról állomásra. A feladatok között szerepelt – Ki mit visel- állatször felismerés, - ki hol lakik - ólakba és istállóba rejtett faragott fa állatkák keresésére, - ki mit eszik - feladatnál az állatok kedvenc takarmányát kellett megtalálni, - a miből mi készül- feladatnál egy kirakót kellett ügyesen megfejteni a gyerekeknek. Végül elkészíthették kedvenc állatuk hűtőmágnesét, majd célba dobással ért véget a próba. Ha betelt a gyerekek kis pecsétfüzete, jutalmul „állati finom falatok” és italok várták őket az istállóban.

A délután folyamán Lebedi János fafaragó feleségével kínálta portékáit, a szépséges fa állatokat a gyerekek nagy öröme. Jánosi László és lánya Kincső kecskedudával és hegedűvel csaltak népdalokat a tájház udvarára, hangulatosabbá varázsolva a programot. A közreműködőkön kívül közösségi szolgálatot teljesítő fiatalok is segítettek a program lebonyolítását.

A próbát 60 gyerek teljesítette, az érdeklődők száma ezen a szép tavaszi délutánon, 118 fő volt.

IV. Aratónap

Ebben az évben is kedvezett az idő a hagyományos aratónapnak, amit immár 4. alkalommal rendeztünk meg Hosszúhetényben. Július 9-én délután 3 órától gyülekeztek az aratók, lovasok, táncosok és az érdeklődő közönség a tájház

udvarán. A Falusi Turizmus tagjai arató pálinkával és pogácsával fogadta a betérőket. A Népi Együttes „Nagyheténybe, Nagyheténybe nincs több legény csak három...” című népdallal köszöntötte a vendégeket és indította útjára az aratókat. Az idősebb aratók lovaskocsikkal indultak a szántóföldre, ahol idén árpát arattak. A Verseny utca vége szolgált jó helyszínül, ahova az érdeklődők is könnyedén kísértélhettek. Az idősök kezdték a munkát, amibe a fiatalok bekapcsolódtak, illetve azokat a mozdulatokat, amiket már csak ők tudnak igazán. A kaszálás, marokszedés, kévekötés és „körösz” rakás mozzanatait. A látvány magáért beszélt több fotós – köztük Balogh László a Reuters Pulitzer díjas fotósa is- kattogtatta fényképezőgépét az eseményen. Az aratás után a tájház udvara mögötti területre vonultunk, ahol a szekérről levett kévét cséphadarókkal csépeztük ki, majd a szelelő segítségével tisztítottuk meg. Idén az aratás minden mozzanata kézi erővel és eszközökkel történt. A rendezvény programján a gyerekek levendula koszorúkat köthettek Szegleti Orsolya és Wágner Mónika segítségével és építhettek sárból, pelyvából, kalászból kedvükre. A Gyalogút Alapítvány - Manó építészet – programja sok gyereket vonzott a sátorhoz. Ameddig a helyi kézművesek árulták portékáikat az udvar első részén addig a hátsó udvar kemencéjében a Falusi Turizmus asszonyai (Tobakné Ilike, Vass Adri, Molnárné Erika) sütötték a finom lepényeket a vendégek nagy örömeire. A munka végeztével Szabó Karcsiék szolgáltatták a finom vacsorát a segítőknek. A nap zárásaként táncbázis tartottunk Jánosi László vezetésével. A talpalávalót pécsi zenészek húzták. Az ünnepség vidám hangulatban telt felidézve e nehéz munka hangulatát.

Kiállítások:

Hímes tojás kiállítás

Nagycsütörtökön, immáron második alkalommal, kiállítás nyílt a tájház közösségi térré alakított istállójában. A 230 db különböző technikával - hagyományos kicázással, festéssel és berzseléssel - készült tojás hetényi asszonyok keze munkáját dicsérte. Köszönjük a rendelkezésünkre bocsátott féltett, gyönyörű tojásokat Buzsik Zoltánnénak, Gajdócsi Editnek, Gunszt Gizellának, Kovács Piroskának és Zsombéki Zoltánnénak. Hálásak vagyunk Tíberné Pap Csilla közreműködéséért, aki ismét mesés kiállítótérre rendezte be az istállót. A kiállítást Jánosiné Rajnai Virág nyitotta meg, aki a tojás szimbólumáról, jelentéséről beszélt, majd a megnyitó vendégeit kemencében sült patkókaláccsal kínálta a tájház vezetője. A kiállítás két hétig volt látható a tájház istállójában, melyet óvodások és iskolások több csoportja is megtekintett. Összesen 288 látogatója volt a kiállításnak.

Népviselet napi kiállítás

A Népviselet Napja rendezvény keretében nyílt kiállítás augusztus 28-án a tájházban. Radó Tihamér több száz darabból álló falvédő- gyűjteményének egy töredékét tekinthette meg, aki részt vett a kiállítás megnyitón. A kiállítás a Hetinből érkezett vendégek közreműködésével nyílt meg. Közel 60 fő részvételével. A kiállítás még másfél hónapig volt látható, kb.150 látogató tekinthette meg.

Miklós nap

December 4-én, vasárnap a Miklós napi rendezvénysorozat részeként időszaki kiállítás nyílt a tájházban. Kercsó József és családja famíves munkáit és természetes alapanyagból készült játékait tekinthette meg a közönség. A kiállítás január 6-áig volt látható a tájház istállójában.

Konferencia, szakmai nap

Regionális Tájház és Országos Német Nemzetiségi tájház találkozót szervezett a Magyarországi Tájházak Szövetsége szeptember 17-én, Sombereken. Az idei évben is hasznos találkozó fő témája a műtárgyak állagvédelme és restaurálása volt. Müller Zsuzsanna és Poór Gabriella képviselték a tájházat.

November 15-én a Nemzeti Művelődési Intézet Baranya megyei irodája, „Települési hagyományörzés, az értékfeltárásban rejlő lehetőségek, közösségi tervezés” című Baranya megyei szakmai napot szervezett Hosszúhetényben. A megyéből 60 vendég érkezett az előadásokra, melyek között Poór Gabriella is beszélt a tájház munkájáról, eredményeiről.

Tájház Túrák:

2016-ban is elindult a Tájház túra sorozat. Az első kirándulás április 10-én, a Vasas közelében lévő Dervendre vezetett, 18 túrázó járta végig az utat. Május 10-én a Zengőre mentünk, persze a nem megszokott útvonalon- a Poór János által vezetett csoport- a pécsváradiak által megközelített túraszakaszon közelítette meg a csúcst, érintve az esőbeállót is. A túrára 19-en vállalkoztak. Júniusi úti célunk, Óbánya volt. Az óbányai finom pisztráng kárpótolta az időközben elromlott időt. Az eső ellenére is végigjártuk a tervezett túrát. A hosszabb 25 km-es túrára 15-en vállalkoztak. Július 3-án a Hármashegy és a hidasi völgy látványossága volt a kirándulásunk célpontja 18 fő teljesítette a jó erőnlétet megkívánó utat. Szeptemberben a hagyományos Jegenyés János Emléktúrán, mely egyben a tájház túra is volt, rekord számú gyalogos indult Kisújbányár, közel 60 fő. A 6. egyben utolsó túra, október 6-án - kegyes őszi időben- a vasasi Rückeri bányatavakhoz vezetett. A vadregényes környezetben 3 tavat is meglátogattunk. A 20 kiránduló között egy 5 éves kislány is teljesítette a túrát. A túrákat ismét egy fénykép vetítés, túrazáró vacsorával ünnepeltük meg. Összesen 150 kiránduló vett részt a 6 alkalommal megrendezett túrán.

Múzeumpedagógiai oktatás:

iskola:

A tavaszi múzeumpedagógiai órasorozat a 4. osztályosok számára 2016-ban is folytatódott. A vidékről érkező csoportok száma évről évre gyarapszik és válik népszerűvé a tavasz beköszöntével.

Bár a tájház nyitva tartása télen szünetel, ez nálunk még sincs kőbe vésve! Így Grosch Szilárd 5. osztályosai rajz órájuk keretében látogattak tájházukba. Az óra témája a népi építészet volt, melyet gyakorlatban láthattak és tapasztalhattak meg iskolánk diákjai. Hallhattak a vályogvetésről, a zsúptető készítéséről, a zsalugáteres ablakok praktikusságáról. Az elméletben elhangzottak megerősítéseként a gyerekek archív fotókat tekintettek meg az 1900- as évek eleji építkezési sajátosságairól, az akkor volt Hetény faluképéről. A Jakab Józsefné által szerkesztett Múltringató című könyv, most tankönyvként funkcionált. A könyvben a diákok megnézhatték az utolsó zsúpfedeles házat, melyet „Szómásháznak” is neveztek a faluban . Az utolsó a Kossuth utcában- a tájháztól nem messze található- Egri Erzsébet szülőháza volt, melynek helyén már új építésű családi házuk áll.

Jánosiné Rajnai Virág január 30-án, hittanosait invitálta a tájház udvarára. Ezen a napsütéses péntek délutánon a gyertyaszentelésre készítették el saját gyertyájukat a gyerekek. Az olvasztott viaszból, mártott technikával készült gyertyákat Virág, a méhviasz gyertyákat Szegleti Orsolya segítségével tekerhették a gyerekek. A február 2-án –gyertya szentelés alkalmából - tartott misén az apát úr meg is szentelte a szép, kézműves gyertyákat.

Az alsó tagozatos hetényi gyerekek mindegyike múzeumi órán vett részt tavasszal és ősszel 2 tanóra keretében. Ezenkívül a tájházban rendezett kiállításokat is rendszeresen meglátogatták az osztályok.

óvoda:

Szeptember 22-én a Zengő óvoda ismét a tájházban tartotta szüreti multságát. A szőlőszedés, darálás, préselés munkálatait az óvónénik és dadusok segítségével lelkesen végezték a gyerekek. A Verőfényes őszi nap énekszóval, tánccal, és ropogós kalácskóstolással zárult.

A szüretelés szeptember 29-én almaszedéssel folytatódott. A Katica csoport tagjai lelkesen szedték és kóstolták a tájház udvarán termett almákat.

Tájház tábor

Erre kakas, erre tyúk... címmel.

Június 27-én reggel Csősz Bea és Poór Gabi friss limonádéval és finom falatokkal, Kóro Anna fényképezőgéppel a vállán, Jánosiné Virág és Szegleti Orsolya pedig, egypár eleven jércével és kiskakással várt a gyerekeket a Tájház udvarán, akik meg is érkeztek és egy két szóból 24 kis kéz nyúlt a baromfiak felé, tele búzával, kukoricával. Volt aki félt, de legyőzte félelmét, volt aki vagányan, sőt volt olyan is, aki rutinosan etette kézből az állatokat és egytől egyig nevettek és visongtak közben. Ilyen vidáman indult ez a hét, melynek minden napján egy-egy háziállattal foglalkoztunk: hétfőn a baromfiakkal, kedden a birkákkal, szerdán a disznókkal, csütörtökön a tehenekkel, pénteken pedig a lovakkal.

Minden nap készítettünk valamit a háziállatokhoz kapcsolódó termékekből. Ebben sokszor segítségünkre voltak vendégeink, akik a faluból érkeztek és szaktudásukkal elkápráztattak minket és a gyerekeket. Olyan is volt, hogy ezért a sok színes ismeretért mi magunk kerekedtünk fel és mentünk vendégségbe. De nézzük sorjában!

Hétfőn Radó Zoltánné Piroska néni rendezett nekünk kiállítást a baromfiudvar összes lakójának tolldíszzeiből, majd megtanított minket kenőtollat készíteni. Talán már készült is otthon egy-két fényes fonott kalács ezek segítségével. Délután a tyúkok igazi kincsét a tojást használtuk: vékony és szélesmetéltet készítettünk.

Kedden Bodó Janó járta be a gyerekekkel a püspökszentlászlói völgyet és a réteket, ahol egykor birkák legelésztek. Délután a megtisztított birkagyapjából nemeztulipánokat és labdákat gyúrtunk, szappanoztunk.

Szerdán Molnárné Fuchs Erika vezetett végig minket gyönyörű birtokán, ahol az aznapi témánk, a mangalica disznó mellett, számtalan más állat is jól érzi magát. A gyerekek azt sem tudták hova kapjanak egyik percben még a napos csibét bámulták, másokban már a nyuszit simogatták, a harmadikban meg a disznókat, juhokat, pulykákat csodálták. (A negyedikben pedig falták a finom mangalicazsíros kenyeret és itták hozzá a házi meggyszörpöt, mert az igazi magyar vendéglátás ezzel jár!) Délután Grúber Józsi a helyi hentes ismertette a disznó részeit és elárulta, miből milyen étel készülhet. Ezután megtöltöttük az általa bekevert finom kolbászhúst, amit Gabi és Bea néni rögtön ki is sütött a gyerekeknek, akik jóízűt falatoztak a friss kolbászkákból.

Csütörtök, a tehenes nap, Reisch Gyuri bácsiék frissen fejt tejjével indult, majd vajás tésztát gyúrtunk és háziállat formájú kekszeket szaggattak belőle a gyerekek, amit aztán a saját maguk által dekorált zacskókban haza is vihettek. A nap másik felében háziállatok ihlette agyagszobrokat készítettek, amivel minket nevelőket nyűgöztek le!

Pénteken a lovaké volt a főszerep így miután megnéztük Balázs Laci bácsi gyönyörű igás lovait, a Tájházba visszatérve zokniból minden gyerek megvarrta a saját hátságát. A sok program között mindig volt lehetőség egy kis gólyalábazásra, célbadobásra és persze focira.

Pályázat:

A muzeális intézmények szakmai támogatására kiírt Kubinyi Ágoston Program keretében pályáztunk a tájházunk. Sikeres elbírálásban részesültünk így a Hosszúhetényi Tájház állandó kiállításának ezen belül a lábaspajta tetőszerkezetének (fagerendázatának), a néprajzi tárgyak fa gyűjteménynek konzerválására 1.800.000 Ft összegben kaptunk támogatást.

Október és november hónapban a tájházban lévő restaurálási munkák lezajlottak. A gyűjtemény fatárgyait konzerválták, a lábaspajta tetőszerkezetét, állagvédelmi eljárásban részesítették. A nagykapu két rossz állapotban lévő oszlopát kicserélték és lefestették. A munkákra a restaurátorok 5 év garanciát vállaltak.

A Nemes János Művelődési Központ Európai Unió pályázatot nyújtott be november 30-án, „Kitekintés a tájház ablakából- gyermekeink kulturális és kompetencia alapú fejlesztési programsorozat” címmel. A pályázat során a Művelődési Központ a helyi intézményeken kívül 4 iskolával kötött együttműködési megállapodást. A program fő alappillére a tájház múzeumpedagógiai programja. Amennyiben a program megvalósul, informatikai kompetenciák és továbbtanuláshoz szükséges ismeretek fejlesztését is szolgálja majd.

A 2016-os évben is a község lakói jóvoltából sok új tárgy gyarapodott a tájház néprajzi gyűjteménye.

Poór Gabriella
tájházvezető